Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

12. září 2018 *

„Řízení o předběžné otázce – Letecká doprava – Nařízení (ES) č. 261/2004 – Článek 8 odst. 1 – Vrácení ceny letenky v případě zrušení letu – Provize osoby jednající jako zprostředkovatel mezi cestujícím a leteckým dopravcem při koupi letenky – Zahrnutí“

Ve věci C-601/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Amtsgericht Hamburg (okresní soud v Hamburku, Německo) ze dne 6. října 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 18. října 2017, v řízení

Dirk Harms,

Ann-Kathrin Harms,

Nick-Julius Harms,

Tom-Lukas Harms,

Lilly-Karlotta Harms,

Emma-Matilda Harms

proti

Vueling Airlines S. A.,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení J. Malenovský (zpravodaj), předseda senátu, D. Šváby a M. Vilaras, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Vueling Airlines SA B. Liebert, Rechtsanwältin,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Evropskou komisi G. Braunem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi panem a paní Harmsovými s jejich čtyřmi dětmi a společností Vueling Airlines SA ve věci proplacení ceny letenek zakoupených prostřednictvím Opodo Ltd.

Právní rámec

3 Článek 2 písm. f) nařízení č. 261/2004 vymezuje „letenku“ jako „platný doklad opravňující k přepravě nebo jiné rovnocenné oprávnění v elektronické nebo jiné nehmotné formě, vydané nebo schválené leteckým dopravcem nebo jeho pověřeným zástupcem“.

4 Článek 5 tohoto nařízení, nadepsaný „Zrušení“, v odstavci 1 stanoví:

„V případě zrušení letu:

a) je dotčeným cestujícím nabídnuta provozujícím leteckým dopravcem pomoc v souladu s článkem 8;

[…]“

5 Článek 8 uvedeného nařízení, nadepsaný „Právo na proplacení výdajů nebo na přesměrování“, v odstavci 1 stanoví:

„Odkazuje-li se na tento článek, je cestujícím nabídnuta možnost volby mezi:

a)

– náhradou pořizovací ceny letenky do sedmi dní způsobem stanoveným v čl. 7 odst. 3 […]

– zpátečním letem do původního místa odletu […]

[…]“

6 Článek 10 téhož nařízení, nadepsaný „Změna třídy na vyšší nebo nižší“, v odstavci 2 stanoví:

„Jestliže provozující dopravce umístí cestující do třídy nižší, než pro kterou byla zakoupena letenka, musí do sedmi dnů pomocí prostředků uvedených v čl. 7 odst. 3 nahradit:

a) 30 % ceny letenky u všech letů o délce nejvýše 1500 kilometrů, nebo

b) 50 % ceny letenky u všech letů ve Společenství delších 1 500 kilometrů, […], a u všech ostatních letů o délce od 1 500 kilometrů do 3 500 kilometrů, nebo

c) 75 % ceny letenky u všech letů nespadajících pod písmeno a) nebo b) […]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

7 Dirk Harms zakoupil na internetových stránkách Opodo.de letenky pro sebe, svou manželku a jejich čtyři děti na let z Hamburku (Německo) do Fara (Portugalsko) přes Barcelonu (Španělsko) s leteckou společností Vueling Airlines. Opodo za tento nákup naúčtovala D. Harmsovi 1 108,88 eura a vydala mu příslušné potvrzení, na kterém byla tato částka bez dalšího uvedena. Souběžně s tím předala Opodo částku 1 031,88 eura společnosti Vueling Airlines.

8 Jelikož se však let Harmsových neuskutečnil v souladu s cestovním plánem společnosti Vueling Airlines, je podle předkládajícího soudu na takovou situaci třeba nahlížet stejně jako na zrušení letu ve smyslu nařízení č. 261/2004.

9 U předkládajícího soudu pan a paní Harmsovi jednající vlastním jménem a jménem svých čtyř dětí tvrdí, že společnost Vueling Airlines jim má podle čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 vrátit celou částku ve výši 1 108,88 eura, kterou jim fakturovala společnost Opodo. Vueling Airlines nezpochybňuje opodstatněnost tohoto požadavku do výše částky 1 031,88 eura, kterou jí předala společnost Opodo a která podle ní představuje cenu letenek zakoupených D. Harmsem. Tvrdí však, že mu nemusí vrátit rozdíl mezi touto částkou a částkou 1 108,88 eura, kterou zaplatil společnosti Opodo, jelikož tento rozdíl, tj. částka 77 eur, není součástí uvedené ceny.

10 Za těchto okolností se Amtsgericht Hamburg (okresní soud v Hamburku, Německo) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být pojem „náhrad[a] pořizovací ceny letenky […] způsobem stanoveným v čl. 7 odst. 3“ ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 vykládán v tom smyslu, že je jím myšlena částka, kterou zaplatil cestující za příslušnou letenku, nebo je třeba vycházet z částky, kterou žalovaný letecký dopravce ve skutečnosti obdržel v případě, že do procesu rezervace byla zapojena zprostředkovatelská společnost, která získala rozdíl mezi částkou, kterou zaplatil cestující a částkou, kterou obdržel letecký dopravce, a tuto skutečnost neuvedla?“

K předběžné otázce

11 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být nařízení č. 261/2004, a konkrétně jeho čl. 8 odst. 1, písm. a), vykládáno v tom smyslu, že do ceny letenky, kterou je třeba vzít v úvahu pro účely určení výše náhrady, již má letecký dopravce zaplatit cestujícímu v případě zrušení letu, je zahrnut rozdíl mezi částkou, kterou tento cestující zaplatil, a částkou získanou tímto leteckým dopravcem, odpovídající provizi osoby, jež jednala jako zprostředkovatel mezi cestujícím a leteckým dopravcem.

12 Podle čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 ve spojení s čl. 5 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení musí letecký dopravce v případě zrušení letu nabídnout dotčeným cestujícím pomoc mimo jiné ve formě náhrady pořizovací ceny letenky a případně i zpátečního letu do původního místa odletu.

13 Článek 8 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 vedle sebe staví pojem „letenka“ a výraz „pořizovací cena“, přičemž takovou letenku mohou dotyční cestující koupit buď přímo u leteckého dopravce, nebo za pomoci zprostředkovatele, jako je pověřený zástupce podle čl. 2 písm. f) nařízení č. 261/2004.

14 Pokud takový zprostředkovatel získá od cestujícího z tohoto titulu provizi jako ve věci v původním řízení, vyvstává otázka, zda a do jaké míry představuje tato provize část ceny letenky, kterou má dotyčný letecký dopravce vracet cestujícímu v případě zrušení příslušného letu.

15 V tomto ohledu je třeba uvést, že nařízení č. 261/2004 má obecně za cíl nejen zajistit vysokou úroveň ochrany cestujících, ale také rovnováhu mezi zájmy cestujících a zájmy leteckých dopravců (rozsudek ze dne 19. listopadu 2009, Sturgeon a další, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 67).

16 S ohledem na tento cíl je třeba mít za to, že na provizi, kterou zprostředkovatel získal od cestujícího při koupi letenky, se sice v zásadě pohlíží jako na součást ceny, která se tomuto cestujícímu vrací v případě zrušení příslušného letu, avšak zahrnutí provize musí mít určité meze s ohledem na zájmy leteckých dopravců, kterých se dotýká.

17 V tomto ohledu z čl. 2 písm. f) nařízení č. 261/2004 vyplývá, že „letenkou“ se rozumí doklad nebo jiné rovnocenné oprávnění v elektronické nebo jiné nehmotné formě, vydané nebo schválené leteckým dopravcem nebo jeho pověřeným zástupcem. Z této definice vyplývá, že jednotlivé části takové letenky včetně její ceny musí být v případě, že letenka není vydána přímo samotným leteckým dopravcem, v každém případě tímto dopravcem schváleny, a nelze je tedy určit bez jeho vědomí.

18 Tento výklad je podpořen judikaturou Soudního dvora, ze které vyplývá, že při částečném vrácení „ceny letenky“ podle čl. 10 odst. 2 písm. a) až c) nařízení č. 261/2004 v případě, že letecký dopravce umístí cestující do třídy nižší, než pro kterou byla zakoupena letenka, musí být vzaty v úvahu pouze „nevyhnutelné“ složky uvedené ceny, tj. složky, které je nezbytné zaplatit, aby mohly být jako protiplnění využívány služby nabízené leteckým dopravcem (rozsudek ze dne 22. června 2016, Mennensem, C-255/15, EU:C:2016:472, bod 36).

19 Složku ceny letenky, která je určena bez vědomí leteckého dopravce, totiž nelze považovat za nezbytnou, aby mohly být využívány služby nabízené tímto dopravcem.

20 S ohledem na výše uvedené je třeba na otázku odpovědět tak, že nařízení č. 261/2004, a konkrétně jeho čl. 8 odst. 1, písm. a), musí být vykládáno v tom smyslu, že do ceny letenky, kterou je třeba vzít v úvahu pro účely určení výše náhrady, již má letecký dopravce zaplatit cestujícímu v případě zrušení letu, je zahrnut rozdíl mezi částkou, kterou tento cestující zaplatil, a částkou získanou tímto leteckým dopravcem, odpovídající provizi osoby, jež jednala jako zprostředkovatel mezi cestujícím a leteckým dopravcem, ledaže byla tato provize určena bez vědomí uvedeného leteckého dopravce, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

K nákladům řízení

21 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Nařízení (ES) č. 261/2004 Evropského parlamentu a Rady (ES) ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, a konkrétně jeho čl. 8 odst. 1, písm. a), musí být vykládáno v tom smyslu, že do ceny letenky, kterou je třeba vzít v úvahu pro účely určení výše náhrady, již má letecký dopravce zaplatit cestujícímu v případě zrušení letu, je zahrnut rozdíl mezi částkou, kterou tento cestující

zaplatil, a částkou získanou tímto leteckým dopravcem, odpovídající provizi osoby, jež jednala jako zprostředkovatel mezi cestujícím a leteckým dopravcem, ledaže byla tato provize určena bez vědomí uvedeného leteckého dopravce, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Podpisy.